

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	6Cdo/126/2022
Identifikačné číslo spisu:	8111228634
Dátum vydania rozhodnutia:	23.04.2024
Meno a priezvisko:	JUDr. Jana Zemková
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2024:8111228634.2

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcov: 1/ T. N., narodený X. R. XXXX, C. W. U. X, 2/ Y. N., narodená XX. E. XXXX, C. W. U. X, obaja zastúpení: Advokátska kancelária BABIN, PETKO & PARTNERS s.r.o., Hlavná 29, Prešov, IČO: 47 253 177, proti žalovanému: K. E. K., narodený XX. S. XXXX, bytom C. W. U. XXX, o určenie vlastníckeho práva, vedenom na Okresnom súde Prešov pod sp. zn. 17C/236/2011, o dovolaní žalobcov 1/ a 2/ proti rozsudku Krajského súdu Prešov sp. zn. 12Co/34/2021 z 27. januára 2022, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalobcovia 1/ a 2/ sú p o v i n n í zaplatiť žalovanému náhradu trov dovolacieho konania vo výške určenej súdom prvej inštancie.

Odôvodnenie

Rozsudok súdu prvej inštancie

1. Okresný súd Prešov (ďalej aj „súd prvej inštancie“ a „okresný súd“) rozsudkom č. k. 17C/236/2011-418 zo 14. apríla 2021 vo výroku I. žalobu zamietol a vo výroku II. o trovách konania rozhodol tak, že ich plnou náhradou zaviazal neúspešných žalobcov.

2. Súd prvej inštancie vo svojom rozhodnutí vychádzal zo zistenia, že predmetom sporu je určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnosti: pozemky, parcelné číslo (ďalej „parc. č.“ aj „p.č.“) 1071/321 o výmere 240 m² a parc. č. 1071/322 o výmere 122 m², katastrálne územie C. W. U., vytvorených znaleckými posudkami č. 14/2017 a č. 15/2017 znalca K., ktoré vlastníctvo mali žalobcovia 1/ a 2/ (ďalej len „žalobcovia“) podľa ich tvrdenia nadobudnúť vydržaním dôvodiac, že označené pozemky dobromyseľne užívali ako svoje vlastné od roku 1976, ich právny predchodca od roku 1969.

3. Na základe vykonaného dokazovania súd prvej inštancie uzavrel, že žalobcovia vzhľadom na spôsob vstupu do držby a užívania nehnuteľnosti nemohli byť v období od roku 1976 do 31. decembra 1991 držiteľmi oprávnenými. Parcely č. 1071/6 a 1071/11 nadobudli na základe rozhodnutia ONV v Prešove

zo dňa 19. januára 1976 o pridelení pozemku do osobného užívania, na ktoré nadviazala dohoda o zriadení práva osobného užívania pozemku zo dňa 20. januára 1976. Už v rozhodnutí o pridelení pozemku do osobného užívania sa konštatuje vlastnícke právo štátu k parcelám č. 1071/6 a č. 1071/11. Inštitút osobného užívania nebol totožný s inštitútom vlastníctva, a preto žalobcovia až do 31. decembra 1991 nemohli takto pridelené pozemky užívať v presvedčení, že im vlastníckym právom patria, pretože k nim mali zriadené iba právo osobného užívania. K transformácii práva osobného užívania na právo vlastnícke došlo až od 1. januára 1992. Teda až od 1. januára 1992 mohli žalobcovia získať presvedčenie, že im patrí i časť žalovaného pozemku nimi užívaná v dôsledku nesprávneho zamerania parciel č. 1071/6 a č. 1071/11. Na nesprávnosť zamerania však boli upozornení už skôr a to v roku 1991, čo vylučuje existenciu oprávnenej držby žalobcov. Od 1. apríla 1964 v právnom poriadku neexistoval inštitút vydržania, a to až do 1. apríla 1983. Aj po roku 1983 platilo, že ak ide o pozemok alebo jeho časť, ktorý má občan v držbe 10 rokov a ku ktorému by sa inak mohlo zriadiť právo osobného užívania, nadobúdala vlastnícke právo k pozemku alebo jeho časti štát. Občan mal právo, aby sa s ním uzatvorila dohoda o osobnom užívaní. Teda, aj v prípade uplynutia vydržacej doby v roku 1979 (ako tvrdia žalobcovia), pozemok by vydržal štát. V roku 1969 podľa vtedy platnej právnej úpravy nemohlo dôjsť medzi bývalými spoluvlastníkmi k reálnej del'be. U. Z. si vyčlenil a oplotil pozemok na základe rozhodnutia o pridelení pozemku do osobného užívania zo dňa 13. júna 1969, nie na základe reálnej del'by. V rozhodnutí o pridelení pozemku do osobného užívania sa konštatuje, že ide o nehnuteľnosť vo vlastníctve štátu, preto U. Z. nikdy nebol podielovým spoluvlastníkom predmetnej nehnuteľnosti, a teda nemohol previesť vlastnícke právo na inú osobu. Závery predložených znaleckých posudkov neboli pre súd prvej inštancie právne významné, lebo predmetom sporu nebola hranica pozemku žalobcov, ale vznik ich vlastníckeho práva vydržaním. Keďže žalobcovia od roku 1997 ničím právne významným nespochybnili postavenie žalovaného, resp. jeho právneho predchodcu ako vlastníka parc. č. 1038/1, z ktorej vznikla novovytvorená parcela č. 1071/169 a nepreukázali oprávnenosť svojej držby k nehnuteľnosti, ktorá je vo vlastníctve žalovaného, súd žalobu zamietol.

Rozhodnutie odvolacieho súdu

4. Rozsudok súdu prvej inštancie zo 14. apríla 2021 včas podaným odvolaním napadli žalobcovia, poukazujúc na odvolacie dôvody uvedené v ustanovení § 365 ods. 1 písm. b), e), f) a h) CSP (porušenie práva na spravodlivý proces, nevykonanie navrhnutých dôkazov, nesprávne skutkové zistenia a nesprávne právne posúdenie veci).

5. Krajský súd v Prešove rozsudkom sp. zn. 12Co/34/2021 z 27. januára 2022 potvrdil odvolaním napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie a druhým výrokom priznal žalovanému voči žalobcom nárok na náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu. S tvrdením žalobcov v odvolaní v otázke namietaného neúplného zistenia skutkového stavu veci nevykonaním navrhnutých dôkazov potrebných na zistenie rozhodujúcich skutočností pre správne rozhodnutie a s tým súvisiaceho nesprávneho právneho posúdenia veci a nepreskúmateľnosti rozhodnutia nesúhlasil. Na ďalšiu odvoláciu argumentáciu žalobcov, nespôsobilú už privodiť zmenu názoru odvolacieho súdu, nepovažoval odvolací súd reagovať špecifickou odpoveďou.

6. S poukazom na dôvody obsiahnuté v bodoch 10. - 20. v odôvodnení rozsudku Krajského súdu v Prešove, pokiaľ súd prvej inštancie napadnutým rozsudkom zamietol žalobu žalobcov, rozhodol podľa odvolacieho súdu vo výroku vecne správne, a preto Krajský súd v Prešove s použitím ustanovenia § 387 ods. 1 CSP rozsudok súdu prvej inštancie v zamietavej časti, vrátane vecne správneho závislého výroku o náhrade trov konania (odvolacími dôvodmi osobitne nespochybného), potvrdil.

Dovolanie žalobcov 1/ a 2/ a vyjadrenie k dovolaniu

7. Žalobcovia 1/ a 2/ (ďalej aj „dovolatelia“) v podanom dovolaní uviedli, že dovolanie podávajú podľa § 420 písm. f) CSP. V súdnom konaní bol predložený dôkaz zásadného významu pre predmet sporu a to znalecký posudok K. č. 14/2017 zo dňa 24. augusta 2017, ktorý konštatoval nesprávne závery znalca V.. v zadanej úlohe - identifikácia predmetu sporu. Záver znaleckého posudku K. mal za následok

potvrdenie nároku žalobcov na pozemok - p.č. C-KN 1071/321, ktorá tvorí súčasť parciel č. 1071/6 a 1071/11 pridelených žalobcom 1/ a 2/ v roku 1976 do osobného užívania. Práve nesprávna identifikácia nehnuteľností spôsobila, že medzi stranami sporu (na strane žalovaného bol pôvodne stranou sporu jeho právny predchodca - otec R. K.) prebehlo viacero konaní, v ktorých sa vychádzalo z týchto nesprávne zidentifikovaných nehnuteľností.

8. Odborné závery obsiahnuté v znaleckom posudku K. nemohli podliehať hodnoteniu konajúcich súdov (prvostupňového, ani odvolacieho) podľa zásad v zmysle § 191 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“), t. j. súdu prvej inštancie neprislúchalo právo posúdiť vecnú správnosť záverov znalca k predchádzajúcej nesprávnej identifikácii nehnuteľností znalca V., ktoré tvorili predmet konania. V konečnom dôsledku vychádzal z tejto zásady aj konajúci súd a odročil pojednávanie dňa 15. januára 2019, za účelom výsluchu oboch znalcov. Následne bez zdôvodnenia znegoval svoj postup a vo veci vyhlásil rozsudok (zrejme v snahe skončiť „starú vec“). Strany sporu však žiadali vypočuť oboch znalcov k ich odborným záverom, ktoré majú zásadný význam pre posúdenie opodstatnenosti podanej žaloby. O tejto skutočnosti svedčí aj žiadosť právnej zástupkyne žalovaného na pojednávaní 15. januára 2019, keď navrhla výsluch znalca V. za prítomnosti K. a aby boli znalci navzájom konfrontovaní a vysvetlili, za akých okolností došlo k pochybeniu identifikácie parciel.

9. K zamietnutiu žaloby v časti o určenie vlastníckeho práva k p. č. C-KN 1071/321 žalobcovia poukázali na § 872 ods. 1, 4 Občianskeho zákonníka (ďalej len „OZ“) a uviedli, že oprávnený držiteľ práva osobného užívania pozemku mal k 1. januáru 1992 rovnaké práva ako osobný užívateľ pozemku; preto sa jeho právo k uvedenému dátumu zmenilo podľa § 872 ods. 1 a 2 OZ na právo vlastnícke. (R 72/2006 NS SR). Ak fyzickej osobe svedčilo právo osobného užívania pozemku ku dňu 31. decembru 1991, dňom 1. januárom 1992 sa premenilo priamo ex lege na právo vlastnícke. V tomto okamžiku došlo súčasne k zániku vlastníckeho práva pôvodného vlastníka (štátu alebo iného subjektu), (II. ÚS 103/96 Sb. 8 ÚS ČR). Dovolatelia sú toho názoru, že súd prvej inštancie a s ním v zhode aj odvolací súd, napriek tomu, že odcitovali § 872 ods. 1 a 4 OZ, svoje rozhodnutie odôvodnili inštitútom vydržania a v bode 24. konštatuje, že znalecké posudky sú bez právneho významu, pretože nešlo medzi stranami o spor o hranicu. Súd prvej inštancie a rovnako odvolací súd vo svojom rozhodnutí sa jednostranne venoval inštitútu vydržania a nesplneniu podmienky desaťročnej vydržacej lehoty zo strany žalobcov, namiesto jednoznačne sa núkajúcemu sa záveru, že práve žalobcovia, ktorí legitímne nadobudli v roku 1976 právo osobného užívania k pozemku p.č. 1071/6 a v pridelenom rozsahu tento pozemok užívali, (bez zásahu do pozemku p.č. 1038/1 patriacej žalovanému, resp. jeho právnomu predchodcovi). Potom ani námietky a výzvy žalovaného v rokoch 1990/91 nemohli mať žiadnu relevanciu pri posúdení dôvodnosti nároku žalobcov k vlastníctvu parcely, ktorá im bola pridelená do osobného užívania - (str. 8 bod 4 ZP č. 14/2017), teda k 31. decembru 1991 sa stali vlastníkmi prideleného pozemku ex lege.

10. Žalobcovia v dovolaní ďalej uviedli, že predložili v konaní listinné dôkazy, ktoré:

a) svedčia o pridelení parcely č. 1071/6 do ich osobného užívania v roku 1976 (rozhodnutie býv. ONV Prešov č. Fin 153/4082 z 19. januára 1976, právoplatné 6. februára 1976);

b) že pridelená parcela č. 1071/6 netvorí súčasť p.č. 1038/1 a nepatrí do vlastníctva žalovaného (str. 6 ZP č. 14/2017 K.).

Súd prvej inštancie po doručení znaleckého posudku K., ktorý jednoznačne potvrdil oprávnenosť podanej žaloby, pripustil zmenu žaloby uznesením zo dňa 11. septembra 2017 (č.l. 286). Vykonaným dokazovaním žalobcovia preukázali, že k 31. decembru 1991 im svedčilo právo osobného užívania, ktoré sa ex lege premenilo na vlastnícke právo a na základe uvedeného mal súd prvej inštancie žalobe vyhovieť. Tento uplatnený nárok žalobcov podriadil nesprávne pod inštitút vydržania (bod 20.) rozsudku a dospel k rozporným záverom, keď v bode 21. uznáva „možné“ vlastníctvo žalobcov od 1. januára 1992 (ktoré, podľa súdu prvej inštancie, spochybňuje ich vedomosť o nesprávnom zameraní v roku 1991, čomu vôbec nerozumejú). Na druhej strane v bode 22. rozsudku rieši vydržanie v prospech štátu a v bode 23. rozsudku dokonca reálnu deľbu. Odôvodnenie rozsudku je podľa dovolateľov absolútne zmätočné.

11. Rozhodnutie súdu prvej inštancie potvrdil odvolací súd bez toho, aby vysvetlil, z akých dôvodov

nepovažoval odvolacie námietky žalobcov za dôvodné. Tak súd prvej inštancie, ako aj odvolací súd, vo svojom rozhodnutí vôbec neuviedol, že nárok žalobcov, podľa poslednej úpravy žaloby, pozostáva z určenia vlastníckeho práva k dvom pozemkom, p.č. C-KN 1071/321, ktorý nadobudli ex lege po 1. januári 1992 po predchádzajúcom pridelení pozemku do osobného užívania a p.č. C-KN 1071/322 titulom vydržania.

12. K zamietnutiu žaloby v časti o určenie vlastníckeho práva k p.č. C-KN 1071/322 dovolatelia poukázali na §134 ods. 1 OZ, podľa ktorého oprávnený držiteľ sa stáva vlastníkom veci, ak ju má nepretržite v držbe po dobu troch rokov, ak ide o hnutelnosť, a po dobu desať rokov, ak ide o nehnuteľnosť. Vykonaným dokazovaním k vlastníctvu k pôvodnej parcele č. 297, záp. č. 159, k.ú. C. W. U. vyplynulo, že pán T. Z. bol vlastníkom pozemku a nie je pravdou, že nemohol odpredať svoje vlastníctvo žalobcom, ako to tvrdí súd prvej inštancie. Toto potvrdzuje výpis č. 159 na str. 8 Znaleckého posudku K.. Túto časť pozemku odpredal žalobcom hneď v roku 1976, keďže nadväzoval na pozemok pridelený do osobného užívania, zaplatili kúpnu cenu. Uvedené potvrdil syn T. Z., ktorý bol vypočutý ako svedok. Nešlo však o pozemok, ktorý bol pridelený do osobného užívania a vlastníkom bol štát, ako to nesprávne uvádza súd prvej inštancie v bode 23. svojho rozsudku. Odvolací súd v bodoch 15., 16. a 17. odmietol odvolacie námietky žalobcov napriek tomu, že skutkový stav a následné právne závery boli v úplnom rozpore s vykonaným dokazovaním v konaní pred súdom prvej inštancie. Takým postupom odvolací súd potvrdil nepreskúmateľný rozsudok prvej inštancie a tým privodil rovnakú vadu aj svojmu rozhodnutiu.

13. Z vyššie uvedených dôvodov sú dovolatelia názoru, že rozsudky súdu prvej inštancie a rozsudok odvolacieho súdu vykazujú zmätočnosť pre ich nesprávne právne závery, ku ktorým dospeli na základe nesprávne vyhodnotených vykonaných dôkazov v predmetnom konaní, žalobcovia 1. a 2. navrhujú, aby dovolací súd zrušil rozsudok Okresného súdu Prešov č. k. 17C/236/2011-418 dňa 14. apríla 2021 a rozsudok Krajského súdu v Prešove sp. zn. 12Co/34/2021 dňa 27. januára 2022.

14. Zároveň navrhli podľa ust. § 444 CSP rozhodnutie o odklade vykonateľnosti. Uviedli, že od roku 2011, kedy bola podaná žaloba žalobcov, ešte právny predchodca žalovaného a teraz aj žalovaný, uplatňujú nárok na vlastníctvo žalobcov výzvami na vypratanie sporného pozemku. Na základe toho bolo vo veci nariadené neodkladné opatrenie, ktoré stratilo platnosť po právoplatnosti napadnutého rozsudku. Z týchto dôvodov navrhli žalobcovia, aby dovolací súd povolil odklad vykonateľnosti rozsudku Okresného súdu v Prešove č. k. 17C/236/2011-418 zo dňa 14. apríla 2021 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Prešove 12Co/34/2021 dňa 27. januára 2022.

15. K podanému dovolaniu sa písomne dňa 30. júna 2022 vyjadril žalovaný tak, že je nepochybné, že v danom prípade súd riešil otázku splnenia zákonných predpokladov pre nadobudnutie vlastníckeho práva vydržaním, pričom zastáva názor, že pri ich posúdení sa neodklonil od ustálenej rozhodovacej praxe Najvyššieho súdu Slovenskej republiky ani iných súdnych autorít. Preto nie je daný ani jeden dôvod prípustnosti dovolania podľa § 421 CSP. Pokiaľ ide o prípustnosť dovolania podľa § 420 písm. f) CSP, žalobcovia tzv. zmätočnosť rozsudku odôvodňujú nerešpektovaním znaleckého posudku Ing. Bujňáka.

16. Podľa ustálenej judikatúry Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (napr. Uznesenie NS SR, sp. zn. 1Cdo/241/2018), za vadu konania v zmysle § 420 písm. f) CSP v žiadnom prípade nemožno považovať to, že odvolací súd neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa predstáv strany sporu. Dôvodom, ktorý by zakladal prípustnosť dovolania v zmysle § 420 písm. f) CSP nie je tiež nedostatočné zistenie rozhodujúcich skutkových okolností, nevykonanie všetkých navrhovaných dôkazov alebo nesprávne vyhodnotenie niektorého dôkazu (R 37/1993, R 125/1999 a R 42/1993).

17. Odvolací súd sa v napadnutom rozsudku vyrovnal s námietkou žalobcov týkajúcou sa znaleckého posudku K., ktorý prvoinštančný súd nepovažoval za relevantný, ako aj s námietkou týkajúcou sa nerealizovania výsluchu znalca. Rozhodnutie odvolacieho súdu je pritom odôvodnené presvedčivo a relevantne, preto námietky žalobcov neobstoja.

18. Žalobcovia sa podanou žalobou domáhali určenia vlastníckeho práva k pôvodne jednej parcele, neskôr, po pripustení zmeny žaloby, k dvom parcelám, a to titulom vydržania. Bolo pritom preukázané, že k vydržaniu nedošlo. Pokiaľ ide o parcelu KN-C č. 1071/321 žalobcovia tvrdili, že im bol rozhodnutím ONV v Prešove zo dňa 19. januára 1976 pridelený do osobného užívania pozemok. Predtým (od roku 1969) bol tento pozemok pridelený do osobného užívania U. (nie T., ako chybné uvádzajú žalobcovia v podanom dovolaní) Z.. Žalobcovia tvrdili, že započítaním držby ich právneho predchodcu (od roku 1969) im uplynula vydržacia lehota. Z vykonaného dokazovania však jednoznačne vyplynulo, že neboli splnené podmienky pre vydržanie tohto pozemku. Oba sudy svoje závery relevantne a preskúmateľne odôvodnili, preto podané dovolanie nemožno považovať za dôvodné.

19. Pokiaľ ide o parcelu č. 1071/322, žalobcovia tvrdia, že T. (správne U.) Z. odpredal túto časť pozemku (pôvodne časť p. č. 297) v roku 1976, po tom, čo prebehla reálna delba. V prvom rade žalovaný poukázal na to, že neexistuje žiaden dôkaz o reálnej delbe pozemku. Zároveň, z výpovede T. Z. (syna U. Z.) jednoznačne vyplýva, že „otec sa finančne vysporiadal so žalobcami tak, že im odpredal materiál. Za pozemok zaplatili žalobcovia MNV. Okrem toho, ak by aj existovala nejaká zmluva, ako tvrdia žalobcovia - ústna, podľa judikatúry Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (R 74/2015, uznesenie sp. zn. 4Cdo/361/2012) oprávneným držiteľom nehnuteľností, ktorý je so zreteľom na všetky okolnosti dobromyseľný v tom, že je jej vlastníkom, nemôže byť ten, kto do jej držby vstúpil za účinnosti OZ v znení do 31. decembra 1991 na základe zmluvy o prevode nehnuteľností, ktorá nebola uzatvorená v písomnej forme. Preto žalobcovia nemôžu byť dobromyseľní, že im časť pôvodnej parcely p.č. 297, v súčasnosti KN-C č. 1071/322 patrí, a nemohli k nej preto nadobudnúť vlastnícke právo.

Posúdenie veci dovolacím súdom

20. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“ alebo „NS SR“ a „Najvyšší súd SR“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana, v ktorej neprospech bolo vydané napadnuté rozhodnutie (§ 424 CSP), za splnenia podmienok zastúpenia takejto strany a spísania jej dovolania v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443, časť vety pred bodkočiarkou CSP) dospel k záveru, že dovolanie je prípustné a dôvodné, preto je mu potrebné vyhovieť.

21. Dovolanie treba považovať za mimoriadny opravný prostriedok, ktorý má v systéme opravných prostriedkov civilného sporového konania osobitné postavenie. Dovolanie nie je „ďalším odvolaním“ a dovolací súd nesmie byť vnímaný ako tretia inštancia, v rámci konania ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie odvolacieho súdu z akýchkoľvek dôvodov a hľadísk.

22. Dovolaním sa nemožno úspešne domáhať revízie skutkových zistení urobených súdmi prvej a druhej inštancie, ani prieskumu nimi vykonaného dokazovania. Na hodnotenie skutkových okolností a zisťovanie skutkového stavu sú povolané sudy prvej a druhej inštancie ako skutkové sudy, a nie dovolací súd, ktorý je v zmysle § 442 CSP viazaný skutkovým stavom, tak ako ho zistil odvolací súd, a jeho prieskum skutkových zistení nespočíva v prehodnocovaní skutkového stavu, ale len v kontrole postupu súdu pri procese jeho zisťovania (porov. I. ÚS 6/2018). V rámci tejto kontroly dovolací súd síce má možnosť vyhodnotiť a posúdiť, či konanie nie je postihnuté rôznymi závažnými deficitmi v dokazovaní (tzv. opomenutý dôkaz, deformovaný dôkaz, porušenie zásady voľného hodnotenia dôkazov a pod.) a či konajúcimi súdmi prijaté skutkové závery nie sú svojvoľné, neudržateľné alebo prijaté v zrejmom omyle, ktorý by poprel zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces (IV. ÚS 252/04), avšak len pri dovolacom dôvode (vade zmätočnosti) v zmysle § 420 písm. f) CSP, nie pri dovolacom dôvode v zmysle § 421 ods. 1 CSP.

23. Obsahom základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky je poskytnúť uplatňovanému právu súdnu ochranu, avšak len za predpokladu, že sú splnené procesné podmienky súdneho konania (viď napr. rozhodnutia ústavného súdu sp. zn. I. ÚS 80/09, II. ÚS 79/08, IV. ÚS 476/2012). Dovolací súd preto pristupuje k podanému dovolaniu tak, že najskôr skúma, či je procesne prípustné; k posúdeniu opodstatnenosti dovolania (t. j. posúdeniu, či je v ňom opodstatnené

uplatnený dovolací dôvod) sa dovolací súd dostáva len v prípade prijatia záveru, že dovolanie je prípustné. Dovolanie je prípustné, ak jeho prípustnosť vyplýva z § 420 CSP alebo § 421 CSP. Dôvody zakladajúce prípustnosť dovolania treba dôsledne odlišovať od dôvodov, ktoré zakladajú opodstatnenosť dovolania. Opodstatnené (dôvodné) je také prípustné dovolanie, v ktorom je oprávnené uplatnený dovolací dôvod. Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní (porovnaj § 428 CSP). V prípade dovolania prípustného podľa § 420 CSP je dovolacím dôvodom procesná vada zmätočnosti uvedená v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP), v prípade dovolania, ktoré je prípustné podľa § 421 ods. 1 CSP, je dovolacím dôvodom nesprávne právne posúdenie veci (§ 432 ods. 1 CSP).

24. Podľa § 419 CSP proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v § 420 a § 421 CSP.

25. V danom prípade z dovolania žalobcu vyplýva, že napáda rozsudok odvolacieho súdu v celom jeho rozsahu na základe § 420 písm. f) CSP, v jednom odseku na str. 3 dovolania (l. č. 464 súdneho spisu) sa odvoláva i na § 421 ods. 1 CSP, avšak bez uvedenia konkrétneho písmena tohto ustanovenia.

Dovolanie podľa § 420 písm. f) CSP

26. V zmysle § 420 písm. f) CSP je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej, alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

27. Dovolanie prípustné podľa § 420 CSP možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

28. Ustanovenie § 420 písm. f) CSP zakladá prípustnosť a zároveň dôvodnosť dovolania v tých prípadoch, v ktorých miera porušenia procesných práv strany nadobudla intenzitu porušenia jej práva na spravodlivý proces. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle tohto ustanovenia treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zákonnému, ale aj ústavnému procesnoprávnemu rámcu, a ktoré tak zároveň znamená aj porušenie ústavne zaručených procesných práv spojených s uplatnením súdnej ochrany. Ide napríklad o právo na verejné prejednanie veci za prítomnosti strany sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonávaným dôkazom, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a na rozhodnutie o riadne uplatnenom odvolacom návrhu spojené so zákazom denegatio iustitiae (odmietnutia spravodlivosti).

29. Dovolatelia v súvislosti s vadou v zmysle § 420 písm. f) CSP odvolaciemu i súdu prvej inštancie v zásade vytýkali, že nevykonali výsluch a konfrontáciu oboch znalcov V. a K. k ich odborným záverom, ktoré majú zásadný význam pre posúdenie opodstatnenosti podanej žaloby.

30. Podľa § 206 CSP, ak je potrebné posudzovať skutočnosti, na ktoré treba odborné znalosti, súd na návrh vyžiada odborné vyjadrenie od odborne spôsobilej osoby.

31. Podľa § 207 ods. 1, 2 a 3 CSP ak rozhodnutie závisí od posúdenia skutočností, na ktoré treba vedecké poznatky, a pre zložitosť posudzovaných otázok nepostačuje postup podľa § 206, súd na návrh nariadi znalecké dokazovanie a ustanoví znalca. Ak súd ustanovil viacerých znalcov, môžu vypracovať spoločný posudok. V písomnom znaleckom posudku znalec odpovie na položené otázky; nevyjadruje sa k právnomu posúdeniu veci. Návrh na nariadenie znaleckého dokazovania znaleckým ústavom je prípustný len v obzvlášť závažných prípadoch vyžadujúcich si osobitné vedecké posúdenie, alebo ak závery znalcov sú v zrejmom rozpore.

32. Podľa § 208 ods. 1, 2 a 3 CSP znalecký posudok sa vyhotovuje písomne, ak súd nerozhodne inak. Písomný znalecký posudok súd doručí stranám; v odôvodnených prípadoch ich len upovedomí o predložení znaleckého posudku znalcom. Ak je to účelné, môže súd znalca vyslúchnuť o skutočnostiach uvádzaných v znaleckom posudku.

33. Podľa § 209 ods. 1, 2 a 3 CSP (Súkromný znalecký posudok) súkromný znalecký posudok je znalecký posudok predložený stranou bez toho, aby znalecké dokazovanie nariadil súd. Ak je spolu so žalobou predložený súkromný znalecký posudok, ktorý má všetky zákonom predpísané náležitosti a obsahuje doložku o tom, že znalec si je vedomý následkov vedome nepravdivého znaleckého posudku, postupuje sa pri vykonávaní tohto dôkazu akoby išlo o znalecký posudok súdom ustanoveného znalca. Ak sa súkromný znalecký posudok vyhotovuje v priebehu konania, súd umožní znalcovi nahliadnuť do spisu alebo sa inak oboznámiť s informáciami potrebnými na vypracovanie znaleckého posudku.

34. Podľa § 210 CSP strane, prípadne aj inej osobe môže súd uložiť, aby sa dostavila k znalcovi, predložila mu potrebné veci, podala mu potrebné vysvetlenia, podrobila sa lekárskemu vyšetreniu, prípadne krvnej skúške, alebo aby niečo vykonala, alebo znášala, ak je to na účely znaleckého dokazovania potrebné. Ustanovenie o zachovávaní mlčanlivosti pri výpovedi svedka podľa § 203 sa použije primerane.

35. Z obsahu súdneho spisu vyplýva, že žalobcovia v priebehu súdneho konania súdu predložili súkromný znalecký posudok K. spolu so zmenou žaloby (č. l. 217).

36. Dovolací súd sa stotožnil so závermi súdu prvej inštancie (bod 24. odôvodnenia jeho rozsudku) v spojení s bodom 13. a 14. odôvodnenia rozsudku odvolacieho súdu a konštatuje, že obidve rozhodnutia obsahujú dôvody prečo nebol vykonaný výsluch/vypočutie a konfrontácia znalcov. Z tohto dôvodu nejde preto o opomenutý dôkaz. Odvolací súd vysvetlil prečo vykonanie tohto dôkazného prostriedku bolo z pohľadu meritórneho právneho kontextu bezvýznamné. Znalec sa totiž vyjadruje k otázkam odborným, ktoré sú skutkového charakteru. Žalobcovia v tomto spore svoj nárok odvodzovali, a teda kvalifikovali z titulu vydržania. Právne posúdenie tejto otázky v podanom dovolaní podľa § 421 ods. 1 písm. a), b) a c) CSP dovolatelia vôbec neuplatňujú/kvalifikovane nekonkretizujú, dovolacie dôvody smerujú k revízii skutkového stavu veci. Dovolací súd nemá zákonné kompetencie prehodnocovať skutkové závery nižších súdov, je viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil odvolací súd (§ 442 CSP).

37. Rovnako i dovolací súd zhodne so súdmi nižších súdov (napr. odôvodnenie rozsudku súdu prvej inštancie bod 24.) konštatuje, že rozdielnosť záverov obsiahnutých v predložených znaleckých posudkoch (i argumentáciu dovolateľov ku skutkovému stavu) by bolo zrejme potrebné odstraňovať v inom druhu súdneho či prípadne správneho konania a to v spore o priebeh hranice pozemkov, ktoré sa vyskytujú v pomerne veľkom množstve najmä po zdigitalizovaní údajov v katastrálnom operáte. Momentálne geodetom dostupné technické prostriedky totiž umožňujú vytýčenie hraníc, podľa aktuálne všeobecne dostupných informácií, s presnosťou až do 8 cm. Práve správnosť digitálneho zamerania hraníc pozemkov odstraňuje mnohé historicky vzniknuté pochybnosti i spory v otázkach vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam medzi susediacimi pozemkami. V tomto súdnom konaní bolo/je preto vykonanie vypočutia znalcov a ich konfrontácia, aj podľa názoru dovolacieho súdu, právne bezvýznamná (vzhľadom na v žalobe uplatnený dôvod určenia vlastníctva žalobcami /vydržaním/), pretože rozdielne závery v znaleckom dokazovaní a ich odstraňovanie, nemajú vplyv na právne posúdenie dobrej viery nadobúdateľov pri vydržaní nehnuteľnosti a to aj s poukazom na závery obsiahnuté v bode 16. odôvodnenia rozsudku odvolacieho súdu.

38. Dovolací súd po oboznámení s rozhodnutiami odvolacieho súdu konštatuje, že na strane dovolateľov nedošlo zo strany nižších súdov k porušeniu práva na spravodlivý proces v zmysle § 420 písm. f) CSP nevykonaním navrhnutého dôkazu, pretože len súd rozhodne, ktoré z navrhnutých dôkazov vykoná (§ 185 ods. 1 CSP). Preto dovolací súd dovolanie žalobcov 1/ a 2/ ako nedôvodné odmietol (§ 447 písm. f)

CSP) lebo dovolacie dôvody nie sú vymedzené spôsobom uvedeným v § 430 CSP.

39. Dovolací súd nezistil splnenie podmienok pre odklad vykonateľnosti dovolaním napadnutého rozhodnutia v zmysle § 444 ods. 1 CSP, a preto v súlade s ustálenou súdnou praxou o tom nevydal samostatné rozhodnutie.

40. O trovách dovolacieho konania rozhodol dovolací súd podľa § 453 ods. 1 CSP v spojení s § 451 ods. 3 veta druhá CSP rozhodnutie o trovách dovolacieho konania neodôvodňuje.

41. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.